

numer

**Polskie Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego
Czeski Cieszyn**

Egzamin wstępny z języka polskiego 2024

wersja A

Czas pracy: 60 minut

Liczba punktów do uzyskania: 50

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój numer.
2. Sprawdź, czy arkusz zawiera 8 stron (zadania nr 1–15). Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykorzystaj przypisy zamieszczone pod tekstem, by wyjaśnić niezrozumiałe słowa. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami. Odpowiedzi wpisuj wyraźnie i jednoznacznie.
4. Rozwiązania zapisuj **CZYTELNIE** długopisem lub piórem. Niejednoznaczna odpowiedź lub nieczytelny zapis odpowiedzi będą oceniane jako błąd.
UWAGA! NIE WOLNO UŻYWAĆ KOREKTORA!
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D.
Wybierz tylko JEDNĄ ODPOWIEDŹ i zaznacz ją kółkiem.
Jeżeli się pomylisz, błędne pole zamaż i zaznacz kółkiem inną odpowiedź.
Uwaga! **ODPOWIEDŹ MOŻESZ ZMIENIAĆ (POPRAWIAĆ) TYLKO JEDEN RAZ.**
6. Instrukcje do innych typów zadań (prawda – fałsz, na dobieranie) znajdziesz w poleceniach do nich skierowanych.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przy każdym zadaniu podana jest liczba punktów. Za błędną odpowiedź lub nieudzielenie odpowiedzi, punktów się nie odejmuje.

Powodzenia!

TEKST I

Karolina Mucha

Recenzja książki: „Tylko dla twoich oczu”

Kalectwo – inność – wykluczenie.

Litość – lekceważenie – śmiech – pogarda.

To wcale nierzadki scenariusz. Nawet dziś, w czasach, gdy o tolerancji czy potrzebie pomagania słabszym mówi się często i głośno.

A jaki los czekał kalekę pięćset lat temu? Kim mógł zostać upuszczony i okaleczony w niemowlęctwie Jakub?

Z widocznym na pierwszy rzut oka garbem, twarzą wciąż skierowaną ku ziemi, nie miał przed sobą szerokich perspektyw. Wiejskie dziwadło, popychadło, obiekt drwin i śmiechu – co więcej mogła mu przynieść przyszłość? Zwłaszcza, że urodził się na jednym z licznych końców świata – w maleńkiej wsi, odciętej od „wielkich” spraw tak bardzo, że nawet dla własnych mieszkańców pozostających anonimową.

Ale Katarzyna Ryrych, tworząc swego nietuzinkowego bohatera, obdarzyła go nie tylko charakterystycznym wyglądem, lecz – a może przede wszystkim – także niepospolitym charakterem i... szczęściem. Wygrany w kości przez wędrownego sztukmistrza (o wielu imionach, profesjach i zdolnościach), wyruszył w świat ku przygodom, o jakich wcześniej nawet nie śnił. Zaznał życia o wiele bogatszego niż większość jego rodaków – potencjalnych prześladowców. Zdobył wiedzę, umiejętności, a nade wszystko znajomości, które całkowicie odmieniły jego historię.

Nie był już dziwadłem. Nie był nawet kaleką. Co więcej – został czyimś opiekunem i mistrzem. A nawet cieszącym się uznaniem (i powodzeniem u kobiet) pieśniarzem.

Tylko dla twoich oczu to wielowątkowa powieść historyczna. Ale czy tylko? Wpisując prezentowane wydarzenia w realia XVI-wiecznej Polski i Czech, autorka zadbała również o wplecenie w fabułę wątków bliskich współczesnym czytelnikom. Wspomniany już problem kalectwa i wykluczenia społecznego (także w kontekście innego ważnego bohatera – praskiego kata, piętnowanego w związku z wykonywaną profesją) [...] nadaje powieści charakter ponadczasowy.. W połączeniu z intrygującą tajemnicą, wciągającą akcją i wprawnym piórem Katarzyny Ryrych czynią zaś książkę wciągającą lekturą.

<https://www.granice.pl/recenzja/tylko-dla-twoich-oczu/19650>

Zadania 1. – 3. odnoszą się do TEKSTU I.

Zadanie 1. (5 p.)

Oceń, które z podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu I jest prawdziwe, a które – fałszywe.

Wpisz X w odpowiednie pole tabeli. W razie pomyłki błędne zaznaczenie zamaż i zaznacz inną odpowiedź znakiem X.

	PRAWDA	FAŁSZ
Obecnie osoby niepełnosprawne zawsze spotykają się ze zrozumieniem otoczenia.		
Odmienny wygląd Jakuba nie dawał mu perspektyw na przyszłość.		
Bohatera oprócz powierzchowności wyróżniała też osobowość.		
Tym, co pozwoliło odmienić los chłopca, były wiedza, umiejętności i znajomości.		
Tylko dla twoich oczu to powieść detektywistyczna.		

Zadanie 2. (1 p.)

**Na które z poniższych pytań nie znajdziesz odpowiedzi w tekście I?
Poprawną odpowiedź zaznacz kółkiem.**

- A. Ile lat miał Jakub?
- B. Gdzie urodził się bohater?
- C. W jaki sposób chłopak trafił do sztukmistrza?
- D. Kim stał się dzięki sztukmistrzowi bohater książki Katarzyny Ryrych?

Zadanie 3. (5 p.)

Na podstawie tekstu I napisz 5 informacji o bohaterze powieści.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (5 p.)

W jaki sposób Ty możesz wesprzeć osobę, która z powodu niepełnosprawności lub innych problemów potrzebuje pomocy? Wypowiedz się krótko na ten temat (4-5 zdań).

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (5 p.)

**Zaznacz kółkiem poprawną wersję lub uzupełnij.
Uwaga! Twój zapis powinien być czytelny i jednoznaczny.**

Nie odbieraj mi **nadzieja (D, l.poj.)**

Zdradź mi **tą / tę** tajemnicę.

Nie masz **rację / racji**.

Nie chce im się i nie robią **swoje zadania / swoich zadań**.

Zaparkujesz samochód w **garażu/ garaży?**

TEKST II

Katarzyna Ryrych

Tylko dla twoich oczu

Do Krakowa dojechaliśmy wieczorem, tak że zobaczyłem jedynie wysokie mury okalające gród.

– Bramy już zamknięte – powiedział kuglarz¹.

Musiałem zrobić smutną minę, bo trącił mnie łokciem i mrugnął wesoło.

– Mało kto ma wstęp do miasta o tej porze. Na szczęście jest na podzamczu karczma... [...] Natychmiast odgadłem, że kuglarz był tu częstym gościem, bowiem stojący w bramie chłopak uklonił się nisko, rzuconą monetę złapał w locie i pobiegł do karczmy, wykrzykując coś radośnie.

Mój nauczyciel tymczasem skinął na dwu siedzących przed karczmą osiłków i wskazał im stojący na wozie kufer. A potem weszliśmy do środka.

W pierwszej chwili wydało mi się, że śnię. Ktoś, kogo wziąłem za dziecko, okazał się miniaturowym mężczyzną o groźnym obliczu. Na widok kuglarza zeskoczył z ławy i podbiegł ku niemu na nienaturalnie krótkich, pałkowatych nogach. Przeżegnałem się ukradkiem, bowiem nigdy w życiu nie widziałem podobnego dziwoląga.

– Niewiele jeszcze widziałeś! – roześmiał się kuglarz i rzucił na stół kilka monet.

Natychmiast pojawił się przed nim barani udziec i dzbanek wina, ja zaś przysiadłem obok, rozglądając się dokoła. Byłem zbyt podniecony, aby odczuwać głód, jednak kuglarz nakazał, abym zjadł cokolwiek.

Żując powoli aromatyczne mięso, zastanawiałem się, jak to się stało, że w jednym miejscu zebrali się ludzie, których nie widywałem nawet w snach. Pewna kobieta miała gęstą ciemną brodę, a twarz siedzącego naprzeciwko mężczyzny porośnięta była gęstym futrem niby pysk wilkołaka.

Może trafiliśmy do piekła? – przemknęło mi przez myśl.

– Bo to jest, co by nie rzec, piekło – powiedział kuglarz, kiedy trwożnie przysunąłem się do jego boku. – Oto wszyscy ci, którzy zostali dotknięci przez los... Ludzie boją się ich i podziwiają. Płacą, aby móc ich zobaczyć. Ale nie ma w tym niczego nadprzyrodzonego – wyjaśnił. – Od czasu do czasu natura płata figle i przychodzą na świat dziwne twory.

– Tak jak ja – powiedziałem, dotykając ognistego znamienia przecinającego moją twarz.

Kuglarz przysunął do siebie pusty kubek i nalał doń czerwonego wina.

– Twoja twarz... – mruknął. – [...] Niezwykła. Niczego jej nie brakuje. To znamię zdradzać może charakter... temperament... a może wolałbyś wyglądać tak, jak... – wskazał mężczyzną o nienormalnie wielkiej głowie. [...]

Ciepło buchające z paleniska i pełen brzuch sprawiły, że poczułem senność silniejszą niż lęk. Oparłem głowę na stole i zamknąłem oczy. Śmiech, muzyka i głosy ludzi zamieniły się w odległe brzęczenie. Obudziłem się, kiedy kuglarz podniósł mnie z ławy jak szczeniaka.

– A któż to widział spać przy stole! – roześmiał się. – Do tego służy łoże. Zasnął, jakby napił się wina – dworował, idąc przez podwórze w stronę stajni, gdzie przygotowano nam postanie.

Słoma chrzęściła przy każdym ruchu, a siano wyłożone w żłobach pachniało tak mocno, że aż kręciło mi się w głowie.

– Nie umiem zajmować się dziećmi – westchnął kuglarz, okrywając mnie derką².

Sam wyciągnął się obok, zaplótłszy ręce pod głową.

¹ Kuglarz – wędrowny aktor, który bawił publiczność sztuczkami, teatrem.

² Derka – lichey, zniszczony koc; gruby koc, używany jako okrycie na konia.

Zadania 6. – 10. odnoszą się do TEKSTU II.

Zadanie 6. (3 p.)

Jakich ludzi autor określił mianem „dotknięci przez los”? Odpowiedź sformułuj własnymi słowami w postaci zdania (pojedynczego lub złożonego).

.....
.....

Zadanie 7. (1 p.)

Opisane w tekście wydarzenia dzieją się w czasie:
Poprawną odpowiedź zaznacz kółkiem.

- A. nieokreślonym.
- B. teraźniejszym.
- C. przeszłym.
- D. przyszłym.

Zadanie 8. (3 p.)

Wypisz z tekstu II 3 fragmenty wskazujące na to, że główny bohater podczas pobytu w karczmie odczuwał strach.

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Zadanie 9. (4 p.)

Zastąp podkreślone słowa synonimami. Otocz pętlą jedną z dwóch opcji wskazanych pod każdym zdaniem.

Mój nauczyciel tymczasem skinął na dwu siedzących przed karczmą osiłków i wskazał im stojący na wozie kufer.

- a) kiwnął ręką lub głową b) spojrzął ze złością

Przeżegnałem się ukradkiem, bowiem nigdy w życiu nie widziałem podobnego dziwoląga.

- a) w sposób niezauważony b) szybko

Bo to jest, co by nie rzec, piekło – powiedział kuglarz, kiedy trwożnie przysunąłem się do jego boku.

- a) dyskretnie b) ze strachem

Zasnął, jakby napił się wina – dworował, idąc przez podwórze w stronę stajni...

- a) żartował sobie b) krytykował

Zadanie 10. (3 p.)

Wytłumacz, dlaczego kuglarz porównał karczmę do piekła. Wykorzystaj informacje, które zawiera tekst II. Użyj dwóch argumentów.

.....

.....

.....

Zadanie 11 (1 p.)

Przekształć poniższe zdanie złożone w pojedyncze.

Siano wyłożone w żłobach pachniało tak mocno, że aż kręciło mi się w głowie.

.....

.....

TEKST III

Niewiele chcemy od życia
Tylko trochę radości.
Niewiele dać możemy,
Tylko trochę miłości.

Nieraz ktoś nas zawiedzie,
Zachwieje wiarą w człowieka.
Nie traćmy nigdy nadziei
Ona wszystko przeczeka.

Bądźmy dla bliźnich nadzieją
Pomóżmy im w potrzebie
Ofiarujmy im miłość i przyjaźń.
Ofiarujmy im siebie.

Bo tak niewiele nam trzeba,
Tylko trochę radości.
A tak dużo możemy
Ofiarować miłości.

<https://www.klamerka.pl/133-1-dobro.html>

Zadania 12. – 13.,15. odnoszą się do TEKSTU III.

Zadanie 12. (2 p.)

Czym jest nadzieja dla bohatera lirycznego? Odpowiedz jednym zdaniem na podstawie trzeciej strofy wiersza.

.....

.....

Zadanie 13. (3 p.)

Jakie wartości są najważniejsze dla bohatera lirycznego? Wskaż trzy.

1.
2.
3.

Zadanie 14. (3 p.)

Wy tłumacz, co oznaczają podane związki frazeologiczne:

„nie tracić nadziei”

.....
.....

„radość życia”

.....
.....

„wyciągnąć do kogoś rękę w potrzebie”

.....
.....

Zadanie 15. (6 p.)

Obejrzyj poniższe zdjęcia. Które z nich, według Ciebie, najlepiej ilustruje treść tekstu III? Uzasadnij swój wybór - opisz sytuację przedstawioną na zdjęciu.

<https://pixabay.com/pl/images/search/pomoc/>

